

«Вісім днів із життя Бурундука»

Іван Андрусяк

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ,

у якому забити гол виявляється не так просто, як здавалося

Усе, що я тобі розкажу, хай буде нашою таємницею. І ти пообіцяй – ні, тут же, одразу мені пообіцяй, що це залишиться між нами і що ти не будеш дуже сміятися!

А взагалі, смійся собі, на здоров'я, скільки завгодно, – я, правду кажучи, й сам ледве стримуюся, щоб не розреготатись, – але не насміхайся! Ну, бо кому приємно, коли з нього насміхаються? У нашому класі таких нема. Гадаю, що й у цілій школі жодного не знайдеш.

Ото й мені неприємно... Та іноді, бува, насміхаються.

Правду кажучи, не те щоб іноді – а таки частенько. Три рази на тиждень. Як тільки фізкультура, так і починається: Бурундук се, Бурундук те... А який я їм Бурундук?! Я Бондарук! Івась Бондарук! От!

Івась – це щоб із татом не плутали. Тато в мене Іван Бондарук, а я – Івась. Зручно, еге ж? І красиво!

А вони – Бурундук...

Ну, та чого гріха таїти – я таки трохи товстенький. Щокастий, як каже мама. Але тато в мене теж щокастий – і що ж? Його ніхто на роботі Бурундуком не називає, всі поважно так – Іван Іванович. А мене...

Та ні, не треба мене Івасем Івановичем називати! Рано ще. Дай-но школу закінчити, університет – і тоді вже хай буде. А поки що Івась, та й годі.

Домовились? Ну, то гаразд.

...Ага, на чому я зупинився? Звісно, на фізкультурі! Особливо, скажу тобі, капосна штука – лазіння по канату. Бігати – ще куди не йшло: там хоч останнім, а прибіжу. Стрибати – те самé: у пісок же стрибаєш, а не в калюжу й не через рівчак із крокодилами. От якби через рівчак, то було б непереливки, а так – переживу.

Але ж той клятий канат – це понад мої сили! Підтягнутись на ньому я ще раз чи два можу, та як його там ногами перебирати – це для мене складніше за найскладнішу математику!

Ну, і ще козел... Не той, що рогатий і чоловік кози – то, взагалі, цап. А це гірше – це козел щонайсправжнісінський! Стрибати через нього – яка то для мене мука! Я

так ні разу й не зміг – хіба на нього зверху колінами застрибну, та й усе. Далі буду перелазити, а вони – сміятися...

Але того дня саме п'ятниця була. А в п'ятницю фізкультура в нас останнім уроком. Одразу після математики, на якій – контрольна. І серйозна, скажу тобі, контрольна! Додавання-віднімання дробів – це не жарти. Воно навіть мене іноді напружує, а всі наші взагалі «в шоці»!

Насправді я математику не дуже люблю, мені більше мова-література подобається, – але й у дробах, якщо розібратись, нічого аж такого страшного нема. Головне: сісти, подумати спокійно, одне з одним зв'язати – і воно ніби самé вирішується, часом навіть цікаво буває.

Але то мені – а всі наші аж тремтять на перерві. Хто в підручник утупився, щось в останню мить звідти запам'ятати намагається, хто шпаргалки пише, а хто практичніший – той біля відмінників моститься, добираючи способу, як списати. Он уже й позад мене Іванюк увівся.

– Ти, – каже, – коли писатимеш, то сідай трохи боком, щоби я в тебе з-за плеча зошит бачив.

Система ця налагоджена, треба лише добрий зір мати. Бо якщо поруч сядеш, нічого з цього не вийде – математичка ж завдання за варіантами дає, так що в тих, хто за однією партою, приклади різні. Тут просто так не спишеш: треба клепку мати, щоби бачити, яку схему рóзв'язку сусід використовує, і свої цифри підставити. Але й спереду сідати теж ненадійно – мусиш крутитися, щоби зазирнути до потрібного зошита, й математичка швидко «просіче». Ну, а ззаду – саме те, що треба; головне, щоби я свій зошит плечима не затуляв.

Не встиг я відповісти Іванюкові, як тут Коза на дверях:

– Діти, Емілія Миколаївна захворіла, на фізкультурі будете самі. Хлопці хай у футбол грають, а дівчата можуть у класики пострибати чи через гумочки, як собі хочете. Тільки щоби усі на стадіоні були, я з вікна бачитиму!

Отакої – навіть спортсмени, виявляється, хворіють...

Коза – це наша класна керівничка, Любов Григорівна. У неї, кажуть, дівоче прізвище Козинюк було, тому її так і прозвали. Іванюк її боїться, а я зовсім ні, – хоч вона й сувора, але капостей не робить, якщо сам не накапостиш. Я Клочкову або Рибку побоююсь (це так фізручку прозивають, бо в неї розряд із плавання й плечі ширші, ніж у директора школи) – завше вона чіпляється зі своїми дурними нормативами...

Усі тут, звісно, загукали «ура», але якось млявенько – до фізкультури ще дожити треба.

А я тим часом до Іванюка розвернувся:

– Дам, – кажу, – тобі списати, якщо в команду візьмеш.

Іванюк – найкращий футболіст у класі, а може, й у цілій школі. З математикою він не дружить, зате з м'ячем такі фінти виробляє, що замилуєшся! Усі хочуть грати в

тій команді, де Іванюк, та не кожного він бере. Ну, але цього разу мене візьме – ніде не дінеться...

– І не воротарем! – додаю. Бо воротарем слави не здобудеш.

У футболі ж як? Гол забив – і герой. А воротар голів не забиває. Воротар їх, так би мовити, навпаки...

Глянув на мене Іванюк так підозріло.

– Гарзд, – каже. – Будеш захисником. Правим. Тільки дивись мені, зошита клади так, щоби я все бачив.

Я покладу – хіба мені важко...

...Грати без м'яча – дуже непроста справа. Це у справжніх футболістів не завжди виходить, а в мене й поготів.

Хлопці, звісно, м'яча мені не дають – він у мене в ногах не тримається. Мушу відбирати сам, на те я й захисник. Ну, та нічого, прорвемось...

Треба дочекатися свого шансу – і тоді я їм покажу, чого вартий Івась Бондарук! А шанс буде, неодмінно буде – це ж футбол, тут усе можливе!

Те, що я не люблю фізкультури, ще не означає, що мушу не любити спорт. Тим паче футбол – хіба можна його не любити?! Це ж як у літературі: лише там кайфуєш від того, як красиво сказано, а тут – як красиво полетів м'яч. А краса – вона скрізь краса, навіть у математиці щось від неї є. Тільки там ухекаєшся, доки до краси доберешся...

Ну, в футболі ще дужче вхекаєшся! Я вже і так, і сяк бігаю, а шансу все нема та й нема.

Не скажу, що геть у мене нічого не виходило в тій грі. Навпаки – навіть краще виходило, ніж раніше. Аж двічі мені вдавалося дотягнутись до м'яча і вибити його з-під ніг суперника. Куди завгодно – але ж вибив, це вже добре...

А гра тим часом затяглася. Ось уже вся школа й на перерву висипала, хлопці з паралельних класів обступили поле, вболівають. Навіть дівчата декотрі зацікавились. Ой, і ота задерихвістка, кісочки-бантики-сюсі-пусі, теж стоїть за чужими воротами... Оце так!

Ну про неї я тобі розказувати не буду, це моя справа. Ні-ні, навіть не мрій! Та нічого такого, просто капосна дуже, та й усе... Ніби ти у себе в паралельному класі такої не знаєш...

Отож-бо, давай краще про футбол!

Урок закінчився, а в нас ніяк до розв'язки не дійде. Рахунок 3:3, і нікому не хочеться без перемоги додому йти. Затялись – і край!

Ото саме тоді мені й випав шанс.

Я побіг уперед, до чужих воріт – дарма, що стою в захисті. Ні, не тому, що там ця задержівка – просто побіг. Ну, гра так складалася, розумієш?!

Одне слово, побіг – і їхні захисники мене пропустили. Звісно, якби там був Іванюк, то на ньому обидва захисники повисли б, – але то був я, а на мене вони не зважали.

Воротар їхній лишився далеко зліва – саме м'яча вкидав. А Іванюк того м'яча й відібрав! І так швидко, що воротар не встигав у ворота повернутися...

Окинув Іванюк оком поле і – дивлюсь – бачить мене! Бачить – і вагається: пасувати чи ні? Я піднімаю руку, як ото справжні футболісти – пасуй, мовляв, я готовий прийняти.

Ну, тут Іванюк і пасонув...

Ото був, скажу тобі, пас!

Ти ніколи в житті не бачив такого пасу!

Краса!

Лялечка, а не пас!

Ідеальний, вивірений до міліметра...

Якби тут були селекціонери київського «Динамо», – ну, чи бодай фізручка Емілія Миколаївна побачила той пас, – то вже наступного дня Іванюк не вчився б у нашій школі й не списував би в мене додавання-віднімання дробів. Його в «динамівську» спортшколу на руках понесли б...

Отож, уяви собі ситуацію: захисники залишилися позаду, воротар далеко зліва, а я з боку правого крайнього, з позиції Олега Гусева, виходжу на порожні ворота – і мені на хід філігранно котиться м'яч!

Що Іванюк зробив би в такій ситуації? Звісно, легеньким фінтом зупинив би м'яча перед самими воротами, покрасувався б – часу на це було достатньо, воротареві цілих дві, а може, й три секунди знадобилося б, щоби до нього добігти, – а тоді в останню мить із-під самісінького носа воротаря, знущаючись, закотив би м'яча у ворота. В цьому весь Іванюк – не може він, щоби не познущатись.

А я...

Я вирішив зробити інакше – пальнути зльоту, ефектно, так, щоб у воротах лиш сітка затріпотіла.

Та ні, не тому, що саме за сіткою ота задержівка стояла. Просто вирішив так – і все...

І пальнув зльоту...

І...

Не знаю, як воно так вийшло...

Одне слово, мимо м'яча я пальнув!

А м'яч повільнюсінько так, красивенько за лінію й покотився – я його не зачепив навіть...

Ну, хлопці тут, звісно, біжать, лаються.

– Геть з поля! – кричать. – Ти, Бурундуку...

Ну, я й пішов геть з поля, ні на кого не дивлячись.

Бо що мені залишалось?..

РОЗДІЛ ДРУГИЙ,

у якому я знаходжу яєчко не просте і не золоте, а значно цікавіше

Татова автівка стояла біля під'їзду, а з другого поверху, з нашої квартири, аж надвір долинали Любині писки.

Усе зрозуміло – ідемо в село до бабусі!

Дзвонити в квартиру мені не хотілось – я все ще був мов причмелений через той незабитий гол і волів нікому не показуватись на очі, навіть домашнім. Ну, бо зараз почнеться: чого носа повісив, та щоденника покажи, та чи не образив тебе хто... А в щоденнику що? Дванадцятка з літератури й одинадцятка з історії – мої стабільні оцінки. Буде ще як мінімум десятка за ту злощасну контрольну з дробами – але гадаю, що більше, бо там навіть випадково помилитися не дуже виходить, цифри ж збігатися мусять, якщо розв'язок правильний, а в мене все позбігалось. Хіба до почерку математичка придереться, він у мене закоцюбистий – але ж ніби не мала б. Це в молодших класах до таких дурниць придирались, а зараз уже пишеш як пишеш – головне, щоб розібрати можна було твої каракулі...

...Ні, як себе не відволікай, скільки не думай про приємне, а думки все на поле повертаються. І треба ж було якомусь лисому й бородатому чортові принести задержівістку до тих клятих воріт! Ну, що вона там забула?! Та їй до футболу, як свині до... нашої морської свинки! Аж ні – приперлася, баньки повітріщала, кісочки в різні боки старчать, і бантики на них жовтенькі, мов прапорці... Як тут по м'ячу вцілити, коли вона вперлася в тебе очима й посміхається! Тут і Артем Мілевський поковзнеться й грюпнеться в штрафному майданчику, як ото він уміє. Та що там Мілевський – тут і Леонель Мессі, на пару з Тьєрі Анрі чи Семюелем Ето'О, від такого погляду по м'ячу не влучать, а про Андрія Шевченка я взагалі мовчу...

А ці... партнери: «Бурундуку! Геть з поля!»

Який я їм Бурундук?!

Коли списати, то мало не Івась Іванович, – а коли не влучив, то вже й усі ґулі на мене...

Образливо!

Ну подумаєш – не влучив... Не дуже й хотілося!

Та гаразд, треба додому заходити, нема чого стовбичити на сходах. Ще хто з сусідів перестріне – тітка Люда з четвертого поверху чи дядько Василь із третього, – та присікається, чого сумний-невеселий...

Люба сиділа на дивані, вдягала колготки й повідомляла всьому під'їзду, що вони «якісь не такі». Ну, це надовго – раніше, ніж за годину, не виїдемо...

Мама визирнула з кухні:

– О, Йвасю, добре, що ти вже вдома. Перевдягайся, мий руки і швидко йди обідати, за десять хвилин вирушаємо.

І пішла з'ясовувати, що не так із колготками.

Що не кажи, а мати молодшу сестричку – це іноді добре. Вона всю увагу на себе перебирає.

Виїхали не по-маминому й не по-моєму – за півгодини.

Тато, звісно, звернув увагу, що зі мною щось негаразд, але «доколупуватись» не став. Він у мене молодець – знає, що коли мені треба буде поговорити, я сам підійду. Лише «п'ятачка» показав – мовляв, носа вище – та й усе.

А мамі було ніколи, мама всю дорогу Любу вгамовувала. Усе ж іноді добре, коли молодша сестричка вереда – на передньому сидінні можна їздити, поруч із татом, а не позаду, як малявка...

Бабуся нам дуже зраділа, сплеснула в долоні, заойкала про те, «як виросла Любочка, яким дорослим став Івась», – ну все, як завжди.

Доки тато заводив автівку під навіс на подвір'ї, а мама діставала з багажника гостинці та сумку з речами, переважно Любиними вдяганками, бабуся бідкалась про те, що вечеря ще не готова, – і, нарешті, послала мене в курник забрати яйця, що їх кури нанесли за день. Мовляв, свіженької яшеньки ще зготує.

– Я плинусу, я! – тут же закричала Люба й кинулася до курника, але в бабусі про всяк випадок уже була наготові цукерка.

– Ось, Любочко, краще солоденького з'їси, а Йвась сам збігає. Кури вже спати повкладались, а ти їх по всьому подвір'ю розженеш, лисичці на радість. Краще братик забере яєчка тихенько, акуратненько, жодного не розбивши. А ми з тобою тим часом до хати підемо, і я там тобі щось цікаве покажу...

Так було кожного разу, коли ми приїжджали до бабусі, тому я лише усміхнувся й пішов, куди веліли. Надворі вже посутеніло, але бабусине подвір'я я знав як свої п'ять пальців. Тож у курник мені й заходити не треба було – досить просунути руку поза дверцята ліворуч і намацати гніздо.

Ага, ось воно! Одне яєчко, друге, третє, четверте... А котре тут покладок?

Щоб визначити покладок, треба яйцем покалатати над вухом – і котре всередині бовтається, те їсти не можна, його слід назад у гніздо покласти, щоб кури знали, де їм нестися. Це їм знак, бо так вони не пам'ятають – у них пам'ять куряча...

Ой, а в гнізді ще щось є! Ніби яєчко, але маленьке таке... Заберу – роздивлюсь на світлі.

Еге ж, справді яєчко! Таке, ніби курча його знесло, – але ж у жовтні курчат не буває, вони влітку вилуплюються, коли тепло. Може, пташине? Але чого б воно в курячому гнізді опинилося? Та й пташині зазвичай поцятковані, а це біле-біле... Невже якийсь новий вид зозулі в нашому селі завівся, невідомий науці, що курям свої яйця підкидати навчився? Та ні, це фантастика! Які восени зозулі...

– От молодець, Івасю! – це бабуся. – Занось до хати, зараз я їх на сковорідку з сальцем... А курника прикрив, щоб лисиця не влізла?

– Прикрив, бабуся. А що це за яєчко в гнізді було? Дивне таке, маленьке...

– Гм... – узяла до рук, піднесла до очей, роздивилась на світло. – То зніще, онучку. Або ще кажуть: зносок. Я тобі потім розповім...

Дивне яєчко я одразу ж заховав до кишені – ну, бо Любі його тільки покажи, то вже буде по ньому. Може, я за нього в когось із сільських хлопців справжнє пташине яйце виманю чи ще яку цікавинку. Хтозна, для чого воно в селі годиться...

Бабуся згадала про зніще, коли ми вже помолились і спати вкладалися. Люба коло бабусі примостилася та й почала вимагати казочку.

Ну, я теж послухаю.

Ні-ні, я вже з того віку вийшов, щоби під казочки засинати, – але ж бабуся так цікаво їх розповідає...

Ото вона підморгнула мені – не забула, мовляв, – та й каже:

– Іноді буває, що курка знесе дивне яєчко. Не просте, а...

– Не хочу пло золоте! – пхинькає Люба. – Я знаю, як дід бив-бив, не лозбив, баба біла-біла, не лозбила! Я нову казоцьку хочу!

– Ні-ні, Любочко, не золоте, – заспокоює її бабуся. – Таке, як звичайне, біленьке, але дуже мале. Точнісінько як пташине. І воно не просто собі яєчко, а особливе. Його зніщем називають, або ще зноском, і курка несе його останнім, коли вже всі яйця знесла, тільки воно лишилося.

– І со, вона більсе не буде нестися? – допитується Люба.

– Ні-ні, Любочко, буде. Але через якийсь час, їй просто треба відпочити. Так от, старі люди кажуть, що з того зніща можна вивести, прости Господи, дідька. Маленького такого, домашнього – його ще антипком називають.

– Як?! Сплавзнього? – дивується Люба.

– Ну, я не знаю, який він справжній. Я його не бачила. Але так старі люди кажуть, а вони пусто-дурно говорити не будуть. От коли я була маленькою...

О! Це для Люби за щастя! Про те, що було, коли бабуся, чи тато, чи мама були маленькими, Люба може годинами слухати, затамувавши подих!

– ...то люди все разом робили. Ото, буває, зберуться жінки осінніми вечорами, при каганці – бо світла тоді ще не було, – та й кукурудзу луцять, або горох, або квасолю, або біб. Ну, або прядуть чи плетуть що. І щоб не скучно було, одна одній різні історії оповідають. А я, маленька, така як ти, Любочко, теж ото луццю собі який горох та й слухаю. То вони й розповідали про те, що зі зніща можна дідька вивести, який нібито у всьому допомагати буде. Але не так просто його висидіти, як здається! Бо людина ж не курка – вона не може на гнізді сидіти...

– А цього? Я мозу! – не вгаває Люба.

Еге ж, може – та вона й хвилини на місці не всидить, а все реве та в шкоду рветься!

– Можеш-можеш, – підтакує їй бабуся. – Але навіщо воно тобі треба? Ти краще спи, а завтра побігаєш по подвір'ю, повітрям свіжим подихаєш. Воно в нас цілюще, не те що в місті...

– То що там із яйцем, бабусю? – це вже я допитуюсь, бо бабуся про цілюще повітря і про шкоду міста може годинами говорити.

– Ага, з яйцем... Та старі люди казали, що Яковиха Михайлюкова – я її вже й не пам'ятаю, вона жила ще тоді, коли моя бабуся, царство їй небесне, дівувала... То ця Яковиха одного разу під квочку разом із яйцями й таке зніще підклала. І нібито з нього вилупилося щось таке – ні чоловік, ні пес, що ніхто не знав, як його назвати. Від людей воно бокувало...

– Як це – бокувало?

– Ну сторонилося людей, усе з тими курчатами ходило. Виведе їх квочка на город – і воно з ними. Курчата порпаються в землі, а воно сяде собі на межі та й дивиться. І жодне з тих курчат не пропало: ні хвороба їх не бралася, ні яструб не бив, нічого... А коли підросли, то воно, те чортеня, десь щезло. І вже ніхто його не бачив більше.

– То цей антипко тільки на те й годиться, щоб курчат стерегти?

– Ні. Він за курчатами дивився, бо його квочка вивела. А коли людина виводить, то він нібито людині на цьому світі у всьому допомагає – а вже що буде на тому світі, то хіба Бог святий зна...

– А як допомагає, бабусю? – розпитую я далі, бо Люба вже, чую, сопє.

– Та хтозна... Розказували, що в сусідньому селі був колись один чоловік дуже бідний, що не мав ні землі, ні худоби, ні хати путньої, в якійсь халупі жив. А потому він раптом за рік-два вибився в такі багачі, що не лише велику хату собі звів і землі накупив, але вже мусив людей до себе наймати, бо сам усю ту землю обробити не міг. То моя бабуся розказувала, що її двоюрідна сестра пішла до того багача за наймичку. І добре їй там працювалося, робота не була тяжка, ніхто з неї не глумився, та й плата була хороша, лише мав той господар одну дивну забаганку. Кожного ранку, подоївши корову, вона мала одразу ж налити ще тепленького молочка в спеціальну мисочку, віднести її на горище, акуратно там примостити в

певному місці й негайно забиратися звідтіля. І дуже наказував, що молоко мусить бути не гаряче й не холодне, а ледь тепле, а головне – щоби те молоко ніхто й не думав солити, бо тоді щось дуже погане станеться.

– Що погане?

– Він не казав, лише постійно нагадував, щоби вона не солила. Ну, її й допекла цікавість так, що аж... Але скільки не визирала, нікого на тому горищі не бачила – лише за годину дочиста вилізана мисочку забирала звідти.

– А він не пояснював, для кого те молоко?

– Та казав, що для kota – але хто би котові так годив? Це зараз по містах декотрі коти в квартирах як королі живуть, а тоді так не було. А крім того, що би поганого сталось, якби дати котові посоленого молока? Ні, то все було дуже підозріло – і їй хотілося знати, кого це вона щоранку годує.

– І одного разу вона посолила те молоко?

– Так. І не встигла ще з горища злізти, як ота миска звідти їй у голову полетіла! А тоді на горищі такий страшний рейвах, такий гармидер зчинився, що й не сказати! Загупало там, хата вся трястись почала!

– І що?

– Та нічого. Прибіг господар і прогнав служницю з дому. Вже потому сам антипкові молоко носив...

– А звідки він у нього взявся, той антипко?

– Та кажу ж: вивів собі.

– Як вивів?

– Хіба ж я знаю, як того щезника виводять...

– Ну розкажіть, бабусю, – почав я просити. – Ну розкажіть...

– А тихо, бо ще Любу розбудиш... Казали старі люди, що треба отаке зніще сім днів під лівою пахвою носити – вигрівати. А головне: ні до кого за ці сім днів і словом не обмовитись. Якщо ж заговорив, то все – пиши пропало...

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ,

у якому зринає рятівна ідея і ухвалюється непросте рішення

Бабуся в сні тихенько похропувала, Люба легенько сопіла, а до мене сон усе не приходив. Я лежав у темряві, дивився на осінні зірки за вікном і перебирав у пам'яті всі події цієї капосної п'ятниці – добре, що вона, врешті-решт, закінчилася.

Звісно, за суботу-неділю ще багато чого може трапитися, через що про мою ганьбу всі забудуть, – але це чомусь мало втішало. Бо ж ганьба на те й ганьба, що змити її можна хіба... Ні, не кров'ю, а чимось таким...

Ну таким...

Одне слово, подвигом.

Забити команді Іванюка п'ять голів! Залізти догори ногами по тому клятому канату аж під стелю! Перестрибнути через дурного козла з переверотом у повітрі! Бодай хоч заgrimіти в кабінет директора з якимось особливо екзотичним порушенням...

Та нічого з цього мені не світить. Нездара я – навіть порушувати не вмію так, щоби проgrimіти на всю школу й стати бодай героєм дня, якщо не взагалі героєм... От виросту таким «лопухом» – і ніхто не називатиме мене Івасем Івановичем, для всіх я й далі залишатимуся Бурундуком, який не забив гола з ідеальної позиції і якого зі свистом і тріском прогналі з поля...

А що, як спробувати?!

Та ні, це ж казка... В житті так не буває, щоби сім днів помовчав, висидів собі антипка і всі проблеми вирішив. У житті треба тренуватися, пролити сім пудів солі, докласти всіх зусиль – і аж тоді буде за це нагорода у вигляді хай бездарненького, хай сякого-такого, хай геть нікудишнього, та все ж справжнього гола. Нудна, скажу тобі, штука – це життя!

Хоча – чому, власне кажучи, не буває? Хіба я пробував? Ні – я скнів за підручниками (правду кажучи, все навпаки, вчитись мені подобається, – та нехай буде «скнів», так красивіше), а життя тим часом котилося мимо, як м'яч повз ворота...

Ні, треба брати його за зябра, доки не пізно!

І взагалі: сім днів – це скільки? Якщо завтра почати, то буде субота-неділя-понеділок-вівторок... Ого! Вже наступної суботи я матиму власного чортика, і життя піде на лад! Саме на канікули, які того дня й почнуться.

Це дуже добре, що канікули, – матиму тиждень, щоби з ним порозумітися. Бо треба ще буде йому пояснити, чого я від нього хочу. Адже він може одразу й не скумекати – бабуся ж про землю розповідала та про худобу, а мені від цього сама морока була б. Мені ж іще вчитись і вчитись – школа, університет, – а землю треба обробляти. Тато з мамою на таке не погодяться – в них робота, і Любу он щоранку в садочок водити треба... А бабуся старенька, їй уже із землею-худобою не впоратися. Вона й сама казала, що кози Маньки і десятка курок їй достатньо...

Тож треба буде тому антипкові пояснити спершу, що зараз інші часи настали. А як ти йому поясниш, чортячої мови не знаючи? Ну та, може, вони, чорти, людською володіють...

Стій! Воно ж маленьке вилупиться! Людська дитина он яка вереда – досить на Любу глянути. А чортеня, певно, ще вередливіше?

Та нічого – яюсь воно буде. Головне його вивести – а там, як каже тато, будемо вирішувати проблеми в міру їх виникнення...

А де ж я його поселю? Горище ж у нашому будинку замкнене, дітей туди не пускають...

Ну, та це найменша проблема – поселю в себе на шафі. Кубельце йому там вимощу, молочка тепленького приноситиму щоранку...

І солі ніколи-ніколи в те молоко не додаватиму!

...Такі думки снували мені в голові тієї ночі. Ніби всі труднощі вже позаду, шкаралуща на моєму зніщі ось-ось трісне – й за мить звідти вискочить кумедне карикатурне чортеня, точнісінько таке, як те, що я бачив у бабусі в підшивці старезного, ще з часів маминого дитинства, журналу «Перець».

Еге ж – таке мале, що на долоні мені вмістилось...

А тоді з долоні – стриб на підвіконня!

Озирнулось – і очима світить, такими як далекі зірки. Ще й підморгує та язика показує – смішного такого. Мені аж цікаво стало, чи не роздвоєний у нього язик, як у зміючки. Підняв голову з подушки, щоб придивитись – а капосний антипко вже крізь квартиру на вулицю шмигонув.

– Гей, чортику! – кричу я. – Куди втікаєш?! Зачекай! Ти ж мій! Я тебе з яйця виколупав!

І як був, у трусах і футболці, босий – відчинив вікно і стрибнув за ним. Ще здивувався, чого мені так легко стрибнулось, – а тоді згадав, що в бабусиній хаті вікна невисоко над землею.

– Де ж ти, антипку? – роззираюсь.

А він виліз на криву яблуню, що в бабусі в садку росте, і Любиним голосом звідти мені повідомляє:

– Колготки не такі!

– Які ще колготки?! – кричу я йому. – Злазь, антипчику! Ходи до мене! Я тобі молочка тепленького винесу. Без солі...

А він до пташиного гнізда подряпався, яєчко звідти дістав і мені кинув:

– Лови! Це твоє зніще!

Стриб я до того яєчка – та воно попри руку мені пролетіло й об купину – ХРЯПСЬ!

Дивлюсь, як воно розтікається, й мало не плачу, – антипко ж мені голосом Іванюка реве з груші:

– Нікудишній із тебе воротар, Бурундуку! Геть з поля!

Й регоче противно так, як ота задерихвістка – кісочки-бантики-сюсі-пусі – реготала, коли я по м'ячу не влучив...

...Ой!

Це ж був просто сон!

Зірки у вікні вже розтанули, і гілля кривої яблуні зазирає до кімнати, рожеве в світанкових променях.

Люба ще сопе, а бабусі в кімнаті вже немає. Певно, пореється на кухні чи в хліву – вона рано встає...

Сон більше не брав, і я знову поринув у думки. Про те, що наснилася мені, звісно, дурня, – але не все в тій дурні таке дурне, як здається. Бо це в старі часи, коли бабусина бабуся дівкою була, на такі фокуси було легко зважитися. Може, й нині для якого-небудь відлюдька, який живе самотою на краю віддаленого села, сім днів мовчати – ніяка не проблема. Ну, але для сучасного школяра, якого щодня мордують уроками, це річ немислима! Навіть якщо припустити, що на таку авантюру вдасться вмовити домашніх, – а це вже фантастика, – то що ж ти робитимеш у школі? Як викручуватимешся, коли тебе викличуть до дошки?.. Як силкуватимешся стрибнути через дурного козла чи лізтимеш по дурному канату з яйцем під пахвою?..

Отак завжди: найкращі мрії розбиваються об дрібну банальщину! Об будень – так, здається, писалося в якійсь книжці...

Я мало не плакав... Усе, що ввечері видавалося таким простим, зранку постало переді мною у всій своїй нездійсненній «красі»...

Ну, та якщо все ж спробувати – що тоді? Тато казав, що найголовніше в житті – мати чітку мету і йти до неї, не зважаючи ні на що. Хоч би й мусив продиратися крізь хащі нерозуміння й навіть осуду! Щоправда, це стосувалося не чортика, а навчання – коли я йому зізнався, що мене не дуже люблять у класі, вважаючи заўчком.

Але чому все, що мені кажуть, – добре, а що я вирішую для себе сам, – погане? Це несправедливо! Нехай хоч раз буде по-моєму!

«Доколупуватимуться» – хай «доколупуються»!

«Діставатимуть» – хай «дістають»!

Будуть знущатися – хай знущаються!

Один тиждень «доколупувань», «діставань» і знущань витерпіти можна, якщо маєш мету! Якщо знаєш, що потім усі твої бажання виконуватимуться автоматично й жоден із тих знущальників тобі й слова кривого сказати не посміє!

Я тихенько, щоб не розбудити Любу, піднявся з ліжка, дістав із горнятка на верхній полиці бабусиноного буфету своє зніще (там я його заховав, щоб Люба не дотяглася), так само на пальчиках повернувся до ліжка й спробував примостити яєчко собі під пахву.

Гм...

Не така й проста це справа – тиждень його отак проносити! Один необережний рух, і все – прощай, мріє...

Треба думати.

Думати, думати, думати...

Ага! Заховаю його в коробочку від кіндер-сюрпризу. Ваткою обкладу...

Ні, не годиться – яйце ж теплом свого тіла гріти треба – так, як ото квочка курчат вигріває. Інакше марна справа...

А якщо просто ватою обкласти? Усе ж м'якше... Вата десь у бабусі має бути. Звісно, де – в аптечці!

Я так само тихенько дістав із буфету аптечку, щедро загорнув зніще у вату й знову примостив під пахву.

Гм... Уже краще...

Та насправді нічого кращого й цього разу не було: на шурхіт прокинулася Люба й з розгону, як вона це полюбляє, стрибонула мені на плече з криком:

– Івасю! Поглайся зі мною! Побалуй мене!

Я аж похолов...

Яйце залишилося ціле лише тому, що я вчасно встиг ухилитись, і воно з-під пахви ковзнуло під футболку.

Що було далі – уявити неважко. Спересердя я сказав Любі кілька «теплих» слів, і вона, ясна річ, розревілася. Прибігла мама – і я мусив вислуховувати про себе все те, що завжди в таких випадках вислуховую. А потім ще й «викручуватися» від розпитів, чи я, бува, не захворів, і якщо ні – то навіщо мені аптечка?

Ну, та нічого – викрутився. Головне: засунутого під пахву зніща ніхто не помітив, навіть Люба.

Вважай, перший удар відбито!

Щоправда, не розмовляти ще не вдалося...

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ,

у якому починаються випробування, але все закінчується сміхом

Узагалі, спершу все йшло доволі непогано – навіть незважаючи на те, що Люба мене «здавала» батькам. Ніби ж і спала вона вже тоді, коли я розпитував бабусю про найголовніше, – та хто їх зна, цих дівчаток... Може, вони й крізь сон усе чують?..

Свою сестричку, попри всі її капризи, я, звісно, дуже люблю, але в неї є одна серйозна вада – вона дівчинка!

Я такого не замовляв, та що тут удієш... Сестричка – це на все життя, й нікого не обходить, капосна чи ні. Хоч як, а мусиш миритися!

...Ну, так – я замовляв братика. Малий ще був, років зо п'ять, певно, мав – принаймні до школи й не збирався. І мені страшенно хотілося братика, щоби я був не сам, а мав із ким у футбол грати.

Але тоді я ще не знав, звідки беруться діти.

Авжеж, тепер я геть усе про це знаю! А тоді ще вірив усяким казкам, які нам батьки розказують, – ніби лелека їх у капусту приносить, і все таке...

Тож одного разу тато взяв мене до себе на роботу. Здається, то була субота, коли садок не працював, а татові й мамі чомусь треба було працювати. І вони вирішили, що в татовому кабінеті я зроблю менше шкоди, ніж у мамі на лекції.

Тато сидів за своїм комп'ютером, а мене посадовив за сусідній, саме вільний, увімкнув мені якусь гру й попросив не заважати. Я грався, тато працював – і тут йому за чимось треба було вийти з кабінету. А в нього на столі одразу кілька телефонних апаратів стояло, і один із них був цікавий такий: без кнопочок і без диску зовсім – лише слухавка на коробці, та й усе. І я чомусь вирішив, що з такого апарату можна зателефонувати, куди собі забажаєш...

Ну, підняв я слухавку. В ній щось пікнуло, клацнуло, і дивний голос каже мені звідти:

– Так!

– Еее... Це лелеки? – питаю я.

– Лелеки? – здивувався голос. А потім подумав і підтвердив: – Ну, так. Лелеки...

– Як добре, що я до вас додзвонився! – кричу я в слухавку. – Я давно до вас додзвонитися хотів!

– Навіщо? – питається голос.

– Та як же навіщо?! – у свою чергу дивуюсь я. – Ви ж дітей приносите! То я й хотів вас попросити: шановні лелеки, принесіть мені братика! Щоби я мав із ким у футбол грати...

– Гм... – замислився голос. – Ну... Гарзд, – вирішив нарешті. – Принесемо.

– Справді-справді принесете?

– Справді-справді принесемо. Чекай, – і в слухавці забібікало.

Я, радий-радісінький, швиденько примостив її на важіль і кинувся назад до своєї гри.

Що було далі, я вже й не пам'ятаю, – але потім з'ясувалося, що насправді я зателефонував не до лелек, а до татового начальства. І воно, начальство, пересміявшись, викликало тата й розпорядилося негайно виконати моє замовлення. З такої нагоди пообіцяло навіть платню підвищити...

Певно, тато дуже-дуже старався – бо перестарався. І замість омріяного братика народилася в мене капосна сестричка.

Так що з футболком мені ще із дитинства не щастить...

...Ну, але я відволікся.

Час було братися за справу всерйоз – себто, не лише за будь яку ціну втримувати яйце під лівою пахвою, але й розпочати мовчанку. Одначе про те, щоби замовкнути просто так, нічого перед тим не пояснивши батькам і не приспавши їхню пильність, годі було й думати. Ще, чого доброго, до лікаря поведуть – і тоді все, пиши пропало...

Говорити треба було з кожним окремо, і, може, навіть кожному інше – тому я вирішив чекати слушної нагоди.

Чекати довелося недовго. Одразу після сніданку тато зібрався ремонтувати дах сараю й узяв мене до себе за підручного. Ясна річ, загорнуте у вату зніще довелося знову заховати в горнятко на верхній полиці бабусиного буфету – бо з такою роботою воно майже неодмінно розбилося б.

У всьому, що стосується комп'ютерів, мій тато – справжній ас. Проте ремонтник дахів із нього, між нами кажучи, посередній. Тим паче, що він – як і я – боїться висоти.

Ну, та коли треба – то треба...

Отож, приклавши до даху драбину, тато видряпався нагору й почав діставати побитий череп; а я, трохи підлізаючи по тій же драбині, подавав йому новий і забирав черепки. Найскладніше було цілий череп правильно примостити на місці побитого, ув'язавши його з сусідніми, – тато хекав, бурчав і, певно, вживав би деяких зовсім не комп'ютерних термінів, якби мене не було поруч.

Тому наша розмова часто уривалася на півслові й була, як сказала б учителька математики, дещо хаотичною.

– Тату... Чуєш, та, мені треба кілька днів помовчати. Як ти гадаєш, вийде?

– Кілька днів... Кілька днів... Чорт! Ну як ця штукенція має лежати?! От зараза!.. Що?

– Помовчати, кажу, мені треба кілька днів. Як тобі здається, вийде це в мене чи ні?

– Якщо дуже захочеш, то вийде... Чекай! Як помовчати?

– Ну, просто помовчати. Не озиватися ні до кого. Розумієш, ми з Іванюком побилися об заклад, хто довше промовчить...

– На уроках?!

– Ні, уроків це не стосується.

– Все одно дурнуваті у вас забави. Хоча... Ми колись теж так дуркували, – відірвався від роботи тато. – Пам'ятаю, коли я був такий як ти, ми з Мишком і з Миросем посперечалися, хто більше води з джерела вип'є. У нас на півдорозі від школи, якщо йти пішки через поля, оте джерельце було – маленьке, непримітне, але з дуже чистою і смачною водою. Якась добра душа біля нього кілочок устромила й склянку на той кілочок почепила – щоби подорожньому, якого спрага замучить, зручно було напитися. Школа в нас у сусідньому селі була, то йти було

далеченько, і зранку ми завжди автобусом їхали. Зате після уроків, коли нормальна погода була, завжди пішки поверталися... Так от, стрельнуло нам одного разу в голову позмагатись. Мишко найхитріший із нас – він скляночок зо п'ять випив, та й усе: програв, мовляв. А сам дивиться на нас із Миросем і регоче. Ми ж, мале-дурне, п'ємо і п'ємо... Мирось аж десь на чотирнадцятій склянці «загнувся». А я для певності – ото йолоп! – цілих шістнадцять склянок випив...

– І що? – запитав я, відсміявшись.

– Та нічого... Вухами йшла та вода!

Видно було, що ці спогади, – незважаючи на воду, яка йшла вухами, – татові приємні. Я одразу цим і скористався:

– Ну, то ми теж трохи пограємося, тільки в своє. Гаразд?

– Грайся. Але не загравайся – умій вчасно зупинитися. Бо в нас нібито ж я виграв – а насправді Мишко, в якого ні живіт не болів, ні проносу відтак не було... Ну все! Відпочили, й берімось далі до роботи!

І, взявши в мене череп, тато зітхнув і подряпався до наступної дірки...

Із мамою було складніше.

Чи то вона своїх дитячих капостей не пам'ятала, чи справді була така правильна – хтозна. Зрештою, вона ж дівчинка, а в дівчаток усе як не в людей...

Нагода поговорити з нею трапилася одразу по обіді. Тато ще порався по господарству – вже без мене. Бабуся з Любою пішли до сусідки тітки Галі гладити котів – там саме кішка привела кошенят. А мама, взявши кошика, заходилася збирати горіхи, яких багацько напало з двох старих дерев у кінці городу. Якось мама згадувала, що вона по них у дитинстві лазила.

«Ну, – думаю я, – це нагода». І пішов їй допомагати.

Історія про суперечку з Іванюком, на відміну від тата, маму на спогади не «пробила» і враження на неї не справила.

– Вам у школі зайнятися нічим? Чи справа в чомусь іншому? – одразу ж здогадалася вона. – Ану признавайся! Не викручуйся, бо я все одно дізнаюся правду.

– Та ні, ма, все гаразд... Ну, ми просто посперечалися... І я слово дав – що ж мені тепер, від власного слова відмовлятися?!

– Дурниці тобі в голові! Контрольну з математики як написав?

– Усе розв'язав. А оцінка аж у вівторок буде відома. І з інших предметів у мене теж усе добре, – додав я про всяк випадок.

– То й добре, що добре. Ти б краще з кимось іншим дружив, а не з Іванюком. Про нього на батьківських зборах стільки всякого завжди розказують... Мені навіть здається, що тільки заради нього ті збори й скликають!

– Та... ми не те щоби дружимо... – чесно сказав я.

- То чого ж об заклад б'єтесь, якщо не дружите? Ану кажи правду: на що заперечались? На гроші?!
- Та ні, мамо! – скипів я. – Як ти могла таке подумати?!
- То на що ж?
- Просто... На хлопчачу честь!
- Гм... Це для мене темний ліс – ваші хлоп'ячі фокуси. Ти про це краще з татом поговори.
- Я говорив, ма. Усе гаразд – тато зрозумів.
- То чого ти від мене хочеш?
- Ну, щоб ти не дивувалася, що я мовчу... І не ляяла мене.
- А на уроках ти теж будеш мовчати?
- Ні-ні! На уроки це не поширюється! – запевнив я, дивлячись мамі просто в очі. Й для певності додав: – Мені однаково, я й на уроках мовчати можу, бо в мене з кожного предмету нормальні оцінки. А Іванюку мало не всі теми перездавати треба...
- Ото ж бо й воно! – авторитетно виснувала мама.

Надвечір усі зібралися до тітки Галі на гостину. До неї, виявляється, теж діти з міста приїхали, та ще й з маленькою онучкою – такою, як наша Люба.

Я ж відпросився – під тим приводом, що для мене там товариства нема, тож я краще почитаю.

І коли всі пішли, найперше дістав із горнятка зніще й знову примостив під пахвою.

Усе – «час ікс» настав!

Назад дороги немає!

З цієї хвилини я починаю боротьбу за здійснення всіх своїх бажань!

Це буде нелегка боротьба – але я вийду з неї переможцем!

Інакше й бути не може!

Відтак до вечора наступної суботи ніхто не почує від мене й слова – що б не сталося...

І зніще в мене з-під пахви ніхто не зможе відібрати навіть силою!!!

...Як це не дивно, зважившись, нарешті, втілити задумане, я заспокоївся. Всі хвилювання – варто чи не варто, вийде чи не вийде – минули, здається, безслідно.

Я дістав завбачливо прихопленого з собою «П'ятнадцятирічного капітана» Жуля Верна (не лише кайф, а ще й за програмою прочитати треба) і весь поринув у карколомні пригоди Діка Сенда, приміряючи їх до себе й відчуваючи певність у

тому, що в складних ситуаціях я теж би не розгубився. Ще б пак: адже я зважився на те, на що не зважувався ніхто протягом кількох сотень років!

Коли всі повернулись, я вдав, що сплю.

І незчувся, як і справді заснув...

Зранку ми вже від'їжджали, тому нічого не говорити виявилось дуже навіть легко – бабуся, мама й Люба говорили так багато, що нам із татом не залишалося нічого іншого, як мовчати. Я лише міцно-міцно обняв бабусяю правою рукою і від усієї душі поцілував у щоку.

А по дорозі додому Люба мене «здала».

Виказала все – і про зніще, і про служницю, яка нагодувала антипка солоним молоком, і про сім днів мовчанки...

Ніби ж і спала вона вже тоді, коли я допитувався в бабусі про найголовніше, – та виявилось, що й крізь сон усе чула.

Як це не дивно, батьки не розсердились, а розреготались!

Й реготали так щиро й смачно, що тато навіть мусив на п'ять хвилин зупинити авто...

Звісно, всю дорогу я вислуховував на свою адресу доброзичливі кпини – але мені було добре-добре...

Бо хіба може бути погано, коли тебе розуміють?..

РОЗДІЛ П'ЯТИЙ,

у якому я витримую іспит із англійського мовчання

У школу в понеділок мені вдалося прошмигнути непоміченим. На дверях чергував якийсь зі старших класів, мене там ніхто не знав, так що ні з ким не треба було вітатися.

Так само тихенько, мов миша, я прослизнув у клас і попід стіною шаснув на своє місце. Ніхто мені не зрадив, ба навіть не помітив мого приходу. Раніше це мені було б неприємно, але зараз – саме те, що треба...

Оленка Зайко, сусідка по парті, вже сиділа, втупившись у підручник.

– Ммм... – промукав я їй замість привітання. Мені не можна вживати жодного слова, але ж про мукання бабуся нічого не казала...

Оленка неохоче відірвала очі від книжки, змахнула косичками – чи то «привіт», чи «не заважай», чи одне й інше водночас – і зубрила далі. Ну, вона справді з породи «зубрів» – тих, хто заучує уроки напам'ять, не розуміючи.

Акуратно, щоб не робити лівою рукою різких рухів, я зняв куртку й засунув шапку в рукав. Гардероб у нас у школі лише для старшокласників, а ми, «середнячки», маємо в класному кабінеті «стінку з кілочками», – і вона саме біля тої стіни, де моя парта. Зараз це мені дуже зручно – не треба ходити по класу й привертати до себе зайву увагу...

Почепивши на «кілочок» куртку, дістаю з портфеля підручник, зошит і словник. Усе – правою, ліва лише злегка підтримує портфеля, щоб не завалився з колін.

Яйце під пахвою тримається добре, не посунулось і не скотилося – так би й надалі!

Перший урок – англійська. Востаннє в цій чверті. Ось чому в класі незвично тихо – ніхто не бігає, не стрибає й не розвалює школу, всі повтуплювалися в підручники. Еге ж – урок лише раз на тиждень, оцінок набрали малувато, й Валера пообіцяв надолужити сьогодні за всі рази. Отже, буде тотальне опитування! Ну, та мені це нічим не повинно загрожувати – у мене в журналі три чи чотири дванадцятки, а питати, напевне ж, будуть тих, у кого нуль цілих нуль десятих...

Із англійською нам, узагалі ж, не щастить. Від початку року Валера – вже другий учитель; і подекують, що він теж у нас не затримається. Валерієм Васильовичем його звать, а прізвисько ми йому ще навіть не придумали, тому між собою називаємо просто на ім'я. Він ще студент, на останньому курсі вчиться, – і, певно, вивчившись, піде працювати кудись на фірму, де потрібні знання англійської, а до нас наступного року пришлють нового студента. Жаль – у Валери цікаві уроки; та що вдієш, коли на фірмі більша зарплата...

Першим Валера викликав до дошки Іванюка.

– Про що ж ти нам розповіси? – запитав українською.

Іванюк осмикнув піджак, тоді підтягнув штани, тоді знову осмикнув піджак – і не казав ні слова. Я вже почав хвилюватися, чи не роздобув Іванюк і собі де-небудь зніще...

– Гаразд, – зрозумів Валера. – Tell me, please, about your family.

Розказати про сім'ю – це найпростіше з усього, що лише можна було вигадати. Про це ми розповідали ще з класу, здається, третього – якщо не другого...

– Нууу... – почав Іванюк, і я заспокоївся: ніякого зніща в нього нема і в мовчанку він не грається. Іванюк завжди так починав відповідати – чи на англійській, чи на математиці, чи на українській літературі.

– What? – усміхнувшись, перепитав Валера.

– Нууу... Май фемелі із... із нот вері... вері... – наступне слово Іванюк забув і стрельнув очима в мій бік: підкажи, мовляв.

Я мовчав.

Звісно, за інших обставин я б залюбки йому підказав – але не зараз...

– ...вері... нууу...

– Large! – шепнула, не стримавшись, Оленка Зайко.

– Лажа! – не розчувши, випалив Іванюк.

Клас вибухнув реготом!

Я теж не зміг витримати й пірнув обличчям у лікоть на парті, міцно зціпивши зуби – хтозна, чи можна мені реготати?

І тут же все в мені похололо, і сміх миттю урвався сам собою – я відчув, як від різкого руху яйце з-під пахви посунуло вниз, у рукав...

Ну його до біса, такі жарти!

– Я бачу, що лажа, – тим часом, пересміявшись, мовив Валера. – Що ж, продовжуй, це навіть цікаво.

Весь червоний, Іванюк нарешті зібрався з силами й почав спочатку:

– Май фемелі із нот вері... лажь!

По класу знову пробіг смішок, та Валера вгамував його поглядом.

– Ма-зе, фа-зе, еее... сі... бр... бра... – Іванюк люто витріщився на мене і всім своїм виглядом вимагав підказки.

– Sister? Brother? Хто там у нього є? Я ж не знаю! – шпигонула мене Оленка ліктем. І яйце ще глибше посунулося в рукав.

Я знав, що в Іванюка є брат, – але як я можу про це сказати зараз?!

– What do your parents do? – утрачаючи терпець, запитав Валера.

– Ага, ду, – кивнув Іванюк, не розуміючи.

– Is your father a teacher? – усміхнувшись, почав уточнювати вчитель. – Or a doctor? Or a driver? Or a...

– Слюсар! – нарешті збагнувши, що від нього хочуть, випалив Іванюк.

– English, please, – вимагав Валера.

– Еее... Хі із...

Іванюк цього слова не знав. Валера окинув очима клас – але всі мовчали.

І тоді...

Так – тоді Валера повернувся до мене:

– Бондарук!

Я знав.

Але що мені було робити?!

Повільно, дуже повільно я піднявся – і тут мене осінило!

Зігнувши ліву руку в лікті й притиснувши її до тіла, щоби не дати змогу яйцеві скотитися ще нижче, я кинувся до дошки, схопив крейду і вивів великими літерами: FITTER.

– Tell it, please, – здивовано попросив Валера.

– Ммм... – замукав я і показав пальцем на щоку: мовляв, зуб...

– Ааа, – розуміюче кивнув учитель. – Сідай, Бондарук. Молодець. І ти сідай, Іванюк, – зітхнувши, мовив відтак. – Не знаю, що тобі ставити...

На перерві, щойно Валера вийшов із класу, розлютований Іванюк кинувся на мене з кулаками.

– Ти чого?! – крикнув він, боляче заїхавши мені в плече. На щастя, в праве... – Не міг підказати, Бурундук нещасний?!

– Ммм... – старанно замукав я, ухиляючись, і знову показав на зуб.

– От виб'ю зараз того зуба, щоб ти не був такий розумний! – замахнувся він.

Я зажмурився і сховав голову в плечі, думаючи про одне: тільки б не розбив зніще...

– Ну-ну, не бійся, – усміхнувся Іванюк і ефектним жестом перевів замах кулака в чухання потилиці.

Розвернувся й пішов собі.

Ху-у-у...

Обійшлося...

РОЗДІЛ ШОСТИЙ,

у якому напруга зростає, а Оленка Зайко виявляє надмірну пильність

Усе йшло ніби й гаразд – нездоланих труднощів не виникало, з дрібниць удавалось «викручуватися», ніхто силою не намагався відібрати чи розчавити мого зніще й кліщами не виривав із грудей слова.

Та все ж...

Усе ж щось було не так.

У вівторок увечері я раптом збагнув, що зовсім не думаю про те, навіщо все це. Минуло вже три доби відтоді, як я зважився на мовчанку, в тім числі лише два дні довжелезного шкільного тижня, – і я за цей час жодного разу не згадав про маленького кумедного антипка, який наступної суботи має розколоти шкаралущу зачаєного під пахвою яєчка й висунути на білий світ спершу носика-п'ятачка, а потім і завитого в поросячий кружечок хвостика... Забув про бажання, які він має виконувати, і про те, що в мене взагалі є які-небудь бажання, крім одного-єдиного: не бачити й не чути нікого в світі, не зустрічати на своєму шляху жодної живої, а головне – знайомої душі!

Досі я навіть не підозрював, що людей, яких я знаю особисто, – себто, тих, із якими при зустрічі треба принаймні вітатись, – аж так багато! Тітка Люда з четвертого поверху; дядько Василь із третього; Оксана з квартири навпроти – вона вже закінчила школу, але ще не тітка; Мишко, Руслан, Марина, Леся, ще Марина, Петро Захарович, знову Марина, Юлія Гнатівна, тітка Юлія і дві просто Юлі – всі вони з нашого будинку, але з сусідніх під'їздів. А ще ж дядько Ґурам із будинку навпроти й тітка Уляна – продавець із магазинчику, що в нашому дворі. Я вже не кажу про учнів нашої школи, які мешкають у сусідніх будинках, – їх набереться десятків зо три... І всіх їх я зустрів лише сьогодні вранці й лише по дорозі з дому до школи – хоча тут усього два квартали, десять хвилин ходу! Й по дорозі назад таких зустрічей було аж ніяк не менше. І сьогодні, й учора...

Багатьох із цих людей я міг не бачити по кілька місяців – чи не усвідомлювати, що бачу, а просто чемно бажати «доброго дня» при зустрічі, й тут же про цю зустріч забувати, як забуваються сотні, тисячі, десятки тисяч щоденних, щогодинних дрібниць. Якби кожну таку дрібницю тримав у голові – то вже за тиждень голова репнула б, як перестиглий кавун!

Таке враження, що всі ці люди зібралися на якихось трьох сотнях метрів мого шляху лише задля одного – щоби я з ними привітався. Розкривав рота й автоматично вимовляв звичні звуки – раз, удруге, вдесяте, втридцять, всоте...

Але ж саме цього я зробити не міг!

Що завгодно – тільки не це!!!

І я мусив ухилитися, перечікувати, уникати цих зустрічей, робити вигляд, що мене раптом щось дуже зацікавило з протилежного боку дороги чи за рогом найближчого будинку...

Але вони насувалися звідусіль – як не одне, то інше, – і коли вже не було змоги нікуди перебігти, звернути чи задикуватись, а земля вперто не бажала розвертатися під моїми ногами й ховати мене від ганьби, – що тоді?.. Тоді я мусив старанно ліпити на своєму обличчі страшенно привітну міну, швидко-швидко кивати головою й, вичавлюючи з себе нечленороздільне мукання, показувати на миґах, що я дуже-дуже-дуже радий зустрічі...

І всі ці муки лише для того, щоби замінити собою двійко елементарних слів!

Чорт забирай! Як багато сил економить людині мова!!!

...У середу було ще гірше. У середу, крім усього цього, на мене чекала ще ціла купа нових випробувань.

Цього дня батьки мусили затриматися на роботі допізна – у мами були лекції в заочників, а тато здавав новий проект. Це означало, що після уроків я мусив збігати до магазину й купити хліба-молока, а потім забрати з садочка Любу. Перше вимагало спілкування з продавцями, в яких треба як мінімум замовити покупки; а друге загрожувало неодмінним вислуховуванням докладного звіту про те, що Люба сьогодні в садку розбила, кого набила і в який спосіб іще накапостила, та головне – заспокоюванням виховательки й читанням Любі лекції про правила

поведінки. А крім того, треба було ще відповісти на десятки, сотні, тисячі Любиних запитань про все на світі, які так і сипали з неї, мов із пустого млина.

Я, звісно, дуже люблю свою сестричку – але ж вона дівчинка, і на це нема ради... Знаючи про мою мовчанку, вона лише подвоїть, а то й потроїть кількість своїх дурнувятих запитань!

Та навіть це не найгірше. Справжня біда в тому, що в середу останнім уроком – фізкультура! А я не знаю випадків у світовій історії, щоби хтось міг бігати-стрибати, тримаючи під пахвою хай маленьке, але справжнє куряче яйце – і цього б ніхто не помітив, і яйце б не розбилось...

Конче треба було щось вигадати!

І я не придумав нічого кращого, ніж попросити маму написати класній керівниці записку з проханням відпустити мене з фізкультури. Мовляв, бартер: хоч як мені цього разу буде складно, та я куплю все, що треба, і Любу з садочка заберу навіть раніше, ніж зазвичай, – менше накопостити встигне.

– Ану, неси щоденника, мудрагелю! – сказала мама, прочитавши записку, в якій я їй усе це виклав. Ну, бо коли не можна розмовляти, то як інакше їй поясню, чого мені треба?

Щоденник мене й виручив – бо, побачивши там не лише одинадцятку за п'ятничну контрольну з математики, а ще й дванадцятку з англійської за оте fitter, мама зітхнула й мовила:

– Ну, бачу, що в школі ти справді цими своїми дурницями не займаєшся.

Я мовчав.

– Чи у вас на англійській письмова робота була?

Я чесно захитав головою, що не було.

– Ось бачиш, яка ти чемна дитина: з учителями розмовляєш, а з рідною матюю ні, – мовила вона, усміхнувшись. – Гаразд, напишу Любові Григорівні, щоб тебе відпустила. Любиш ти фізкультуру, як сіль в оці...

Якби не моя мовчанка – я б крикнув «ура» так голосно, що весь будинок на вуха б став!!! Куди там Любиним верескам!

Уроки в середу були нескладні, вчителі опитували тих, у кого було мало оцінок, а на історії й українській літературі подавали новий матеріал. Так що все було на диво спокійно, мене ніхто не «смикав», і навіть Іванюк відповідав (чи то пак, намагався відповідати) з місця й підказок від мене більше не вимагав.

Лише Оленка Зайко якось підозріло почала поглядати на мій лівий лікоть, який я старанно не відводив від тіла, щоб зніще не випало з-під пахви.

Поглядала-поглядала, а тоді й питає так жалісно:

– Дуже боляче? Де ж це ти так забився, Бурундуку?

Я насупився, промукав щось і відвернувся – не чіпай, мовляв! Не твоя справа!

Та клята Оленка ніяк не відчепиться:

– Ну чого ти, Іване? – й пальчиськами своїми дівчачими до мого плеча тягнеться.

Це вона так підлизується. Бач, згадала, як мене звати! Але ні – мене на це не купиш...

Я ще дужче насупився, зашипів і відсунувся від неї.

А вона знов:

– У мене мама медсестра. Хочеш, я тобі перев'язку зроблю? Я вмюю.

Хотів я їй сказати, хай зробить собі перев'язку язика, – та вчасно згадав, що саме говорити й не можна...

Ну, що було робити?

Схопив я правою рукою її за кісочку, та як смикону – в неї аж сльози з очей бризнули!

– Ах, ти так! – надулась вона. – Я до тебе всією душею, а ти... Бурундук нещасний!

І відвернулась.

Я й радий – хай буде Бурундук, лише б зараз не пхалася до мене!

Думав, що Оленка дасть мені після цього спокій, та де там – і далі підозріло так на мою руку поглядає...

От морока з тими дівчиськами!

Ну, та нічого – уроки якось відсидів. На перервах не лише з класу не виходив, а й із-за парти не вставав. Тільки на великій перерві, коли всі наші стрімголов у їдальню помчали, я тихенько, попід стіночкою, щоб ні на кого по дорозі не «нарватися», в туалет сходив. У їдальню мені цього тижня, на жаль, не можна – там страви замовляти треба... Ось якби був у мене надійний друг, якому можна було б відкритись, – він би мені допомагав. А так... Кому я відкриюсь? І в який спосіб?

Ото ж бо й воно...

Та все ж цього дня мені, виявляється, щастило. Навіть Козу, себто Любов Григорівну, перед фізкультурою піймав у коридорі, тож не довелося заглядати в учительську. І вона сама спитала мене:

– Чого тобі, Бондарук?

Так що мені не треба було нічого пояснювати – я лише простягнув їй мамину записку.

– Що трапилося? – стурбовано запитала вона, прочитавши.

– Ммм, – замукав я і вже звично показав на щоку.

– Зуб? Ну нічого, це можна пережити, – схитнула головою Любов Григорівна. – Біжи до стоматолога, я попереджу Емілію Миколаївну...

– Ммм, – знову замукав я, що мало означати «дякую», й посунув по свої речі.

Як на зло, Оленка Зайко ще не пішла до спортзалу. Побачивши, що я вдягаю куртку й беру наплічника, вона заверещала на весь клас:

– Бурундуку! Ти куди?! Люди, Бурундук тікає з уроку!!!

Марна справа – останні слова я чув уже в коридорі.

Втім, ніхто мене й не доганяв...

Узагалі, попри всі побоювання, це виявився чи не найкращий із моїх «мовчазних» днів. Я б залюбки потиснув руку тому, хто придумав супермаркети, – там усе вибираєш сам, а не просиш у продавця. Тільки й того, що треба пройти на два квартали довше...

І Любу я встиг забрати з пообідньої прогулянки – вона побачила мене здалеку й побігла до мене сама. Вихователька цьому, здається, лише зраділа...

А ще в Любиній групі сьогодні були «великі хлопчачі бої» – коли виховательки кудись вийшли, геть усі хлопчики із двох сусідніх груп почали битися одні з одними. І їхня бійка виявилось такою значною подією, що сестричка розповідала мені про неї всю дорогу. Навіть якби я й хотів, то вставити двійко слів у її монолог навряд чи вдалося б...

Удома я нарешті поїв – і мені одразу ж здалося, що життя прекрасне!

А Люба все ще розповідала про бійку, в якій найактивнішим виявився якийсь Максим Зайко із середньої групи. І саме з цим Максимом гуляла відтак моя люба сестричка, коли я прийшов її забирати додому.

От дівчача душа...

РОЗДІЛ СЬОМИЙ,

у якому геть усі виходять із себе

На історію – перший урок у четвер – я мало не спізнився.

Тобто, все ж спізнився – дзвінок застав мене в шкільному передпокої, й на другий поверх, де «мешкає» наш клас, я летів як скажений. Боюся, що якби на сходах стояв директор, то довелось б і йому політати...

На щастя, вчителька трохи затрималась, і я встиг ускочити в клас за кілька секунд перед нею.

А все через дурне морозиво, точніше, через дурні ідеї...

Спав я цієї ночі погано – втім, як і всі останні ночі. Постійно здавалося, ніби я в сні невдало повернувся й розчавив яйце... На щастя, цього не ставалось, – та, певно, тільки тому, що навіть уночі я мусив бути уважним. Зате відчував, що на уроках,

особливо нудних, починаю куняти... Бракувало ще заснути на яких-небудь дурнуватих «Основах здоров'я»!

Перед ранком, коли сон чомусь геть вивітрився з голови, я зрозумів, що коли так піде й далі, «витягнути» весь тиждень не вдасться. Треба щось придумати, щоби бодай на день залишитись удома. Якщо не сьогодні, – хоч сьогодні знову фізкультура, й просити маму про нову записку марно, – то бодай завтра, коли в нас аж сім уроків, і останнім знову клята фізкультура.

Найкраще було захворіти!

Ну, так – захворіти й спокійнісінько пробути вдома ці капосні два дні, аж доки в суботу... Ох, дожити ще треба до тієї суботи!

То що, ноги промочити? Але надворі, незважаючи на кінець жовтня, сухо...

І раптом я зрозумів, що треба робити!

Три дні – цілих три дні – я не ходив до шкільної їдальні. Сьогодні буде четвертий. Але копійчину мама дає мені кожного ранку! А крім того, в мене ж є копилка, де я збираю гроші на нову мобілку, з радіо і плеєром. Це ж купа грошей! Мобілка почекає – тим паче, що в суботу я матиму того, хто грошові бажання, якщо вірити бабусі, виконує особливо охоче...

А в супермаркеті – цілих два величезних холодильники з морозивом. З'їсти кільканадцять пачок – і до вечора в мене буде така ангіна, якій позаздрить навіть... навіть... не знаю хто!

Отож, зранку я побіг не в школу, а просто в супермаркет. Купив одразу п'ять пачок пломбіру. Касирка зиркнула на мене підозріло, але не сказала нічого – певно, їм треба товар розпродати, а для морозива зараз не сезон. Крім мене, ніхто не бере...

Зайшовши за ріг, першу пачку з'їв із задоволенням, другу сяк-так, третю заледве, четвертою давився, а п'яту так і не зміг проковтнути – половину віддав голубам. У горлі аж скрипіло – так ніби там побував Дід Мороз, червоний в нього ніс...

Краса!

Я був дуже задоволений – доки не збагнув, що запізнююсь...

У класі на мене чекав сюрприз: Оленка Зайко пересіла за іншу парту.

Подумаєш!

Мені самому краще...

Ось лише чому вона так підозріло на мене позирає?

О! Шепочеться з Мариною Кирилюк – такою ж заучкою, як сама, – і вже обидві витріщаються на мене й пирскають у кулачки.

Кóзи!

Доки історія добігала кінця, на мене вже дивно позирав, перешіптуючись, увесь клас.

Що це з ними?

Я не знав, що й думати...

Ну, не просачкував я вчора фізкультуру – мене ж Любов Григорівна відпустила!

А хоч би й просачкував – то що? Ніби ніхто з них ніколи в житті з уроків не тікав...

По-правді кажучи, це я ніколи не тікав – а вони не раз! Могли б і не дивуватися...

Минув урок, перерва, ще урок – оті дурнуваті «Основи здоров'я»...

До мене ніхто не підходив і нічого мені не казав. Але всі витріщалися, мов на прокаженого...

Далі була фізкультура.

Я не придумав нічого.

Зітхнув і, взявши пакет із формою й кедами, пішов у роздягальню спортзалу.

Там, як мені здалося, всі хлопці тільки й чекали на мене.

Наперед вийшов Іванюк:

– Бурундуку, а покажи, що це в тебе отам, під лівою пахвою!

Я затулився й позадкував, мотаючи головою:

– Ммм... – не покажу, мовляв.

– Покажеш! – вигукнув Іванюк. – А ні, то ми самі подивимось!

Вихід перекрили – я міг задкувати хіба в куток.

Став, стиснув кулаки, закусив зуби.

Вигляд у мене, певно, був кумедний, бо всі розсміялись.

Я зиркав спідлоба то на одного, то на іншого.

Найкраще було б закричати – але ж не можна. я мушу домовчати до вечора суботи...

І тут Іванюк стрибнув!

Просто на ліве плече!

Я в останню мить устиг припідняти лікоть і – падаючи – відчув, як зніще посунулося до грудей.

Так – тепер згрупуватись...

обличчям униз...

коліна й лікті під себе...

Зверху на мені утворилась купа мала – першим Іванюк, а відтак і всі інші навалилися, борюкались, намагалися відірвати мене від підлоги...

І раптом:

ХРУСЬ!

Здається, не лише я почув цей звук – Іванюк теж...

– Стій! – закричав він. – Усі відійшли!

І всі вони справді відійшли...

І тут я збагнув, що кляте яйце – загорнуте у вату яйце – зачасний десь під серцем дурний курячий зносок – ціле-цілісіньке!!!

А хруснув – зуб...

Корінний зуб...

Молочний...

Певно, останній молочний, який ще в мене залишався...

Він уже давно хитався...

І ось...

Я схопився за щоку, висунув язиком зуба собі на долоню – й побачив кров.

Почав витирати губи – та лише розмазував ту кров по щоках...

Усі дивилися на мене великими страшними очима, і ніхто не знав, що робити.

Я теж не знав.

Я посунув до виходу зі спортзалу, піднявся сходами на «наш» другий поверх і побрів у туалет – до умивальника.

Якимось дивом ніхто мені не зустрівся. Певно, вже продзвенів дзвінок. Втім, у нас завжди й після дзвінка хтось шастає – лише цього разу не було нікого. Хтозна, добре це чи ні...

Я сплюнув в умивальник – слини було значно більше, ніж крові.

Справді, зуб хитався давно, знизу вже підпирав новий – я намацував його язиком, – так що цей тримався хіба на маленькому корінці. Болю не було – навпаки, приємно, що він нарешті випав.

Я вимив руки, обличчя, сполоснув рот.

Тоді згадав про зніще й сягнув рукою під сорочку. Вата зіжмакалася, почорніла, вся була просякнута потом. Але яйце – чомусь ціле...

Чому?

На фізкультуру я не повернувся. Пішов до класу, сів на своє місце, поклав голову на парту, примостивши під неї праву руку (під ліву вже звично лягло яйце), й одразу ж заснув.

Розбудила мене Коза – себто, Любов Григорівна, наша класна керівничка.

Виявляється, вже прозвенів дзвінок на перерву, але наші ще не встигли повернутися зі спортзалу. А вона зайшла – і скрикнула:

– Бондарук! Що ти тут робиш?! Чому не на уроці?!

Я скочив, хотів щось сказати, але вчасно згадав, що говорити не можна, а щό показувати на миг'ах – не знав...

Тут почали повертатися наші – стояли й дивились.

А вона говорила до мене, говорила – спершу лагідно, тоді сердито, відтак кричала...

Я мовчав.

Вона повела мене до директора.

Там я теж мовчав.

Уже й казав би – та просто не знав, що казати.

Не знаю, як довго все це тривало – п'ять хвилин, десять, двадцять, годину...

Я просто мовчав – і все.

Нарешті директор, здається, збагнув, у чому справа, й сказав:

– Ви ж бачите, Любове Григорівно, що дитина сама не своя. Він же хороший учень, досі з ним нічого такого не траплялося. Хай хтось проведе його додому, а ви зателефонуйте батькам. Ось побачите: завтра все як рукою зніме...

Проводив мене Іванюк. Себто, я йшов – а він плівся позаду й нічого мені не казав, лише стежив, чи справді я йду додому. Певно, саме так веліла йому Коза.

Удома я найперше заховав зніще в одне потаємне місце. Чому я аж тепер про те місце згадав – і сам не знаю... Але там темно й ніхто його не знайде.

Ні-ні, я навіть тобі не скажу, що то за місце. То мій тайник!

Відтак я роздягнувся, звалився в ліжку і знову заснув.

...Увечері все з'ясувалося.

Виявляється, отой Максим Зайко, який найкраще в садочку б'ється і з яким через це дружить наша Любочка, – молодший братик Оленки Зайко.

І Люба під великим секретом розказала Максимові про те, що я виношую під пахвою золоте яєчко, з якого має вилупитися маленький чортик.

А Максим під великим секретом розповів це своїй старшій сестрі. Теж мені – хлопчик називається...

Ну, а Оленка – вже всім іншим!

І сьогодні нашій мамі зателефонувала спершу мама Оленки й Максима, а відтак – Коза, себто, Любов Григорівна...

Одне слово, вечір у мене був найстрашніший у житті.

Мама спершу говорила зі мною лагідно, тоді сердилася, відтак кричала...

Далі прийшов із роботи тато – і все повторилось...

Я мовчав.

Не знаю, що зі мною сталось, – але я мовчав.

Я просто не знав, що казати...

Тоді всі шукали в моїй кімнаті зніще.

Звісно, для того, щоб його розбити.

Але не знайшли...

Ніхто – навіть Люба!

Я мовчав.

Не тому, що хотів їх сердити. Навпаки – мені дуже не хотілося, щоби вони виходили з себе.

Але я просто не знав, що казати.

Мені не було ні соромно, ні страшно, ні кривдно – одне слово, ні добре, ні зле. Мені було ніяк...

Я просто мовчав і чекав, коли все закінчиться.

Ну не може це тривати вічно!

Не може!!!

Рано чи пізно цьому ж настане кінець – правда?..

Коли всі нарешті вляглися, мене прорвало. Сльози самі побігли з очей...

І разом із тими слізьми я, нарешті, зрозумів, у чому справа.

У чортові!

Недарма бабуся казала: «Він людині на цьому світі у всьому допомагає – а вже що буде на тому світі, то хіба Бог святий зна...»

Якщо на цьому світі з ним так, коли він іще навіть не вилупився, – то що буде далі?!! І яким тоді буде той світ, про котрий я досі ніколи й не думав?..

Адже всі ці дні я не молився – навіть перед сном! Я не думав про свого янгола-охоронця, не говорив із ним подумки, не питався в нього поради...

Я всі ці дні жив із чортом під пахвою – а сьогодні він навіть стрибнув мені за пазуху, щоб Іванюк його не розчавив!

Живучі вони, чорти...

То що ж це виходить? Що всі, хто сьогодні намагався відібрати в мене зніще й кричав на мене, – насправді мене рятували? Що всі вони – хороші?

Певно ж, не всі...

Та принаймні батьки – точно хороші!

А те, що кричали...

Погані люди кричать тоді, коли їм кричиться; а добрі – коли їм бракує слів.

Янголе-охоронцю, не сердься на мене!

Я багато хотів – лиш не знав, якою ціною...

РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ,
у якому гол я так і не забиваю

Коли я прокинувся, вдома вже нікого не було.

На моєму письмовому столі лежала записка:

ІВАСЮ!

ДО ШКОЛИ СЬОГОДНІ НЕ ЙДИ. МИ ПОВЕРНЕМОСЬ ПО ОБІДІ Й УСІ ПОЇДЕМО В СЕЛО ДО БАБУСІ. НА СВІЖОМУ ПОВІТРІ ТОБІ СТАНЕ КРАЩЕ.

МИ ТЕБЕ ЛЮБИМО.

МАМА Й ТАТО

Я дістав із пенала ручку й написав відповідь:

ДОРОГІ МАМО Й ТАТУ!

Я ТЕЖ ВАС ДУЖЕ ЛЮБЛЮ!

ВИБАЧТЕ МЕНІ!!!

ДО ШКОЛИ Я ВСЕ Ж ПІДУ, ТАМ МЕНІ ТЕЖ ДЕ В КОГО ТРЕБА ПОПРОСИТИ
ВИБАЧЕННЯ.

ВАШ ІВАСЬ

Відтак я вдягнувся, зібрав наплічник, підсипав зерна нашій морській свинці, яка
«захрюкала», побачивши мене, – і вже у дверях згадав про зніще.

Дістав його зі сховку. Воно було тепле й кумедне. До шкаралущі прилипли брудні
шматочки вати.

Хотів викинути крізь квартиру, та передумав – а раптом хтось підбере. Хто їх зна,
цих чортів – може, випавши з другого поверху, вони не розбиваються?..

Куди ж його примостити?

Усміхнувшись, загорнув у вату й тицьнув під куртку, під ліве плече – наостанок іще
пожартую...

Глянув на годинника – саме встигну на другий урок. Перший, на жаль, проспав...

По дорозі мені не зустрівся ніхто. Себто, ніхто знайомий. Мені так хотілося
побажати комусь доброго ранку – чи то пак, уже доброго дня, – та не було кому.
Незнайомих, ясна річ, зачіпати не слід. А ці... Коли їх не хочеш бачити – вони
сунуть цілими косяками, а коли прагнеш – хоч би хто! Навіть шкільний сторож, який
завжди сидить біля дверей, – і той кудись повіявся...

Аж ось піднімаюся по сходах на «наш» другий поверх – а назустріч мені...

Хто б ти думав?

Звісно, та задерихвістка – кісочки-бантики-сюсі-пусі!

Підійшла, усміхнулась.

– А ти класний, Іване, – каже. – Я й не думала...

Відкрив я рота, щоби їй щось приємне у відповідь сказати, – та не встиг...

Чую: під лівим плечем у мене тільки:

ХРУСЬ!

А кісочки-бантики вже внизу майорять...

Завернув я до туалету, дістав тріснуте яйце – добре, що у вату загорнуте, бо
куртку б заляпало, – викинув його в унітаз і спустив воду.

А тоді добре вимив руки й рушив у клас.

Усі, звісно, повітріщались на мене. Найдужче – Оленка Зайко. Вже на своє місце повернулася...

Першим отямився Іванюк:

– О! Бондарук! Як добре, що ти прийшов! Сьогодні на фізкультурі граємо проти сьомого «Б». Ти в команді! Правим захисником.

І подав руку...

Звісно, ми виграли – 3:0.

Ні, гол я так і не забив. Але ж це не справа правого захисника – голи забивати. Для цього в нас нападник є.

А до бабусі я того разу так і не поїхав. Усі канікули в ліжку провалявся. Кляте морозиво все ж «спрацювало» – наздогнала мене ангіна по дорозі додому. Така люта була, що я ледве міг говорити!

Ну, та що вдієш – за все в житті платити треба. Я ще легко відбувся...

28.12.2009 – 04.01.2010

Харків